

A forradalmárok életkoráról

VISSZHANG - LII. évfolyam 21. szám, 2008. május 23.

Csodálkozva olvastam Tamás Gáspár Miklós *El ne merd olvasni!* című cikkében (ÉS, 2008/20.) a következő sorokat: "...Nem volt diáklázadás. Nemzedéki lázadás igen, mint minden forradalom. (Tessék megnézni a szentpétervári, pesti, berlini, müncheni forradalmak vezetőinek életrajzát: hány évesek voltak 1917/19-ben? (...). És hány éves volt 1789-ben Marat, Saint-Just, Camille Desmoulins, Gracchus Babeuf? 1848-ban Petőfi, Vasvári?)"

Nézzük csak! Lenin 1917-ben negyvenhét éves volt, Trockij harmincnyolc, Sztálin harminckilenc, Szverdlov harminckettő. Kun Béla 1919-ben harminchárom éves volt, a berlini Karl Liebknecht és Rosa Luxemburg negyvennyolc, a müncheni Eugen Leviné harminchat. 1789-ben Marat negyvenhat éves volt. Saint-Just huszonkét éves volt, de 1789-es tevékenysége egy pornográf szatíra kiadására korlátozódott. Babeuf és Desmoulins huszonkilenc éves volt, de a XVIII. században nem tekintették őket különösebben fiatalnak. Az utóbbi valóban fegyverkezésre szólította fel a párizsiakat a Bastille bevétele előtt két nappal, az előbbi azonban csak hat év múlva, harmincöt évesen vált ismert újságíróvá. Az 1789-ben fontos történelmi szerepet játszó Sieyes abbé viszont negyvenegy éves volt, Mirabeau harmincöt, La Fayette harminckettő, Bailly ötvenhárom, Robespierre harmincegy, Talleyrand harmincöt. Petőfi és Vasvári valóban fiatal volt 1848-ban, Kossuth, Batthyány és Deák azonban már jóval kevésbé. Mi következik mindebből? Csak annyi, hogy felesleges mítoszokat gyártanunk az ifjúság forradalmairól: a fiatalok valóban fontos szerepet játszottak bizonyos megmozdulásokban - ténylegesen fiatal személyiségek azonban csak nagyon ritkán tehettek szert vezető pozícióra.

Hahner Péter